

Door het lint: een kleine studie van de grens overgaan

Alex Reuneker, maart 2026

Wie gaat er weleens door het lint? In letterlijke zin is mij dat slechts een aantal keer gelukt – tijdens een hardlooptwedstrijd als eerste de finish naderen, de armen in de lucht gooien en dan ‘door het lint gaan’. Denk daarvan overigens niet te veel; het betrof lokale wedstrijden waarbij de eerste prijs een pakket van de plaatselijke groenteboer of een bos bloemen was. Daar is niets mis mee en je haalt er het lokale krantje mee, maar een lintje krijg je er niet voor. Natuurlijk is het veel interessanter te lezen over de figuurlijke betekenis van ‘door het lint gaan’: ‘zijn zelfbeheersing verliezen’ (Algemeen Nederlands Woordenboek). Nu vermoed ik dat we dat allemaal weleens doen en zoals we later zullen lezen, is het ‘heel menselijk’. Ik zal daar nog een boekje over opendoen, maar voordat we door drank, drugs of uit pure woede ‘door het lint gingen’, werd die frase, zoals veel uitdrukkingen, alleen letterlijk gebruikt.

In een vroeg twintigste-eeuws krantenartikel in databank *Delpher*, over het ‘telegraphisch overbrengen van portretten’ lezen we het volgende: ‘In den draaienden cylinder bevindt zich een prisma, die het licht dat *door het lint gaat* weerkaatst op selenium [...]’ (Algemeen Dagblad, 9 november 1907, p. 5). Andere gebruiken rond die tijd zijn eveneens letterlijk: een lint als afbakening waar iets of iemand doorheen gaat. Wanneer is dan de figuurlijke betekenis ontstaan? Daarover is weinig te vinden. Marc de Koster schrijft er in zijn *Woordenboek van Neologismen* (1999) het volgende over: ‘kwaad worden, zijn zelfbeheersing verliezen. Ook “dronken worden”. Deze informele uitdrukking is wellicht oorspronkelijk Rotterdams *slang*.’ Het bijwoord van modaliteit *wellicht* maakt dit een wat onbevredigend antwoord. De etymologiebank van het INT geeft ‘door het lint gaan – dronken worden’ uit Reinsma’s *Neologismen* (1984), maar meer komen we niet te weten.

Dat betekent dat we zelf dieper de krantenarchieven in moeten. Hoewel we ‘door het lint gaan’ in verschillende vormen al in 1865 aantreffen, gaat het steeds om de letterlijke betekenis, veelal in sportverslagen: renpaarden gaan per abuis door een afzetlint of juist door het finishlint; sprinters breken ‘met de borst vooruit’ door het eindlint heen. Soms gaat het om verslagen van plechtigheden of om naai-instructies: een schaar gaat door het lint ter opening van een expositie, een naald gaat door het lint. Het eerste figuurlijke gebruik dateert van 1972. Ene ‘mej. Timmer’, hulpverlener in een afkickkliniek, wordt geciteerd: ‘Gisteren had ik hier nog een man zitten die na een kuur van drie maanden was ontslagen. Hij heeft het drie dagen volgehouden, *ging* toen op een ontzettende manier *door het lint*, en stond gisteravond weer aan de deur [...]’ (De Telegraaf, 11 april 1972, p. 11). De letterlijke betekenis verdwijnt daarna niet, maar het figuurlijke gebruik neemt wel toe.

De figuurlijke betekenis gaat vaak vergezeld met bijwoorden van graad als *helemaal* en *volledig*, versterkende bijwoorden als *gigantisch* en pejoratieve bijwoorden als *lelijk*, zoals in ‘Dick Walker, die

als karperspecialist soms ook *lelijk door het lint gaat* met kreten die hij in Engelse bladen slaakt over andere vissoorten' (Het Parool, 22 maart 1975, p. 11). Overgenomen uit de letterlijke betekenis is dat het gaat om een negatieve kwalificatie – er wordt een verlies van controle afgekeurd. Dat past bij het feit dat de meeste vindplaatsen berichten over middelenverslaving zijn, zoals dit krantenbericht: 'Ik heb [...] een week, drie weken, twee maanden droog gestaan, maar iedere keer *ga* je toch weer *door het lint*. Eén keer worden de problemen je teveel [sic] en dan drink je [...]' (De Telegraaf, 23 februari 1977, p. 7).

Dan valt mijn oog op de rubriek 'Waarin...' van G.L. van Lennep (NRC Handelsblad, 10 maart 1979, p.9), waarin hij een overzicht geeft van 'woorden en uitdrukkingen die tegenwoordig door jongeren gebruikt worden, maar die niet van radio of televisie komen, dus niet bedacht zijn door Van Duin of Schippers'. Voor niet-boomers: dat zijn André van Duin, komiek en huidig *Heel Holland Bakt*-presentator, en Wim T. Schippers, Sesamstraat-stem en bedenker van 'De Pindakaasvloer', waarover mensen in 2010 'door het lint gingen' toen Museum Boijmans Van Beuningen het aankocht voor 30.001 euro – 1100 liter dure pindakaas. Van Lennep beschrijft na 'kipjes, keitjes' (*meisjes*) "door het lint gaan" – dronken worden, opvolger van "door het geluid gaan". De uitdrukking werd hem uit Groningen toegestuurd, maar of het Gronings is, valt te bezien. Ook hier is de link met drankgebruik aanwezig, al kan het ook zonder, zoals de karperspecialist liet zien.

Vanaf de latere jaren zeventig zie je dat figuurlijk 'door het lint gaan' vrij snel de overhand neemt, zoals 'De beuk moet erin, *door het lint* zullen we *gaan*' in een concertrecensie (Nieuwsblad van het Noorden, 23 maart 1983, p. 31) en in de kop '*Door het lint gaan* is heel menselijk' (Algemeen Dagblad, 12 maart 2001, p. 5). Gelukkig maar. Eind jaren negentig was er zelfs een televisieprogramma met de titel *Door 't lint*, waarin jongeren lallend hun vakantie vierden in oorden als Ibiza en Lloret de Mar. Combineren we de twee betekenissen van 'door het lint gaan' – een sportprestatie leveren en zelfbeheersing verliezen – dan komen we terug bij mijn eerdere belofte: ik zou daar een persoonlijk boekje over opendoen.

Meermaals ben ik door het lint gegaan in sport. Daar ben ik niet trots op, maar zoals gezegd, is het 'heel menselijk'. Zo liep ik jaren geleden een *trailmarathon*; 42,195 kilometer over heuvels, zand en onverharde paden. Ik lag tweede, zag zo rond het veertigkilometerpunt kans om te versnellen – het lint lonkte – en deed dat zonder goed op de routelintjes te letten. Ik liep verkeerd en kon daarna ternauwernood nog voorkomen de tweede plaats uit handen te geven. Vloekend en tierend kwam ik over de finish. Beschamend was het. De winnaar, het publiek en welwillende vrijwilligers stonden erbij en keken ernaar. Ik ging duidelijk een grens over, had na 42 zware kilometers een brekpunt bereikt. Na enkele minuten uitrazen hervond ik de controle en prevelde excuses. Ik had letterlijk door het lint willen gaan, maar ging figuurlijk.